FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT G. FEDERICO MANCINI

fremsat den 10. november 1987 *

Høje Domstol.

1. Domstolen har i domme af 2. februar 1982 i de af Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber anlagte sager 68/81, 69/81, 70/81 og 71/81 (Sml. ss. 153, 163, 169 og 175) fastslået, at Kongeriget Belgien ikke inden for den fastsatte frist havde vedtaget de bestemmelser, der er nødvendige for at efterkomme følgende rådsdirektiver: 78/176 af 20. februar 1978 om affald fra titandixoidindustrien (EFT L 54, s. 19); 75/442 af 15. juli 1975 om affald (EFT L 194, s. 47); 75/439 af 16 juni 1975 om bortskaffelse af olieaffald (EFT L 194, s. 31); 76/403 af 6. april 1976 om bortskaffelse af polychlordiphenyler og polychlortriphenyler (EFT L 108, s. 41). Den sagsøgte stat havde derfor undladt at opfylde sine forpligtelser i henhold til Traktaten.

Ved fire søgsmål anlagt den 23. juli 1985 og forenet ved Domstolens kendelse af 9. oktober 1985 har samme institution nedlagt påstand om, at det statueres, at Belgien ikke har opfyldt de nævnte domme og således har undladt at opfylde forpligtelsen ifølge Traktatens artikel 171.

2. Regeringen i Bruxelles har ikke bestridt de faktiske omstændigheder, der ligger til grund for Kommissionens søgsmål. Men den har som tidligere i sagerne 68/81, 69/81, 70/81 og 71/81 henvist til, at der er tale om vanskeligheder af forfatningsmæssig art som følge af ikrafttrædelsen af loven af 8. august 1980. Som bekendt blev ved denne store reform de belgiske regioner tillagt enekompetence på et stort antal områder, der delvis dækkes af de fire omhandlede direktiver. Det var herefter de regionale myndigheders opgave at opfylde de ved direktiverne fastsatte forpligtelser, og det har de retsanordnende organer i regionerne endnu ikke gjort.

De af den belgiske regering nævnte forhold er uden betydning. Som Domstolen tidligere har fastslået i dommene fra 1982 er der tale om »bestemmelser, fremgangsmåder eller forhold« i den nationale retsorden, der ifølge Domstolens faste praksis principielt ikke kan påberåbes »til støtte for at forpligtelser i henhold til fællesskabsdirektiver ikke overholdes« (Domstolens nyeste praksis herom findes i dom af 12. februar 1987 i sag 69/86, Kommissionen mod Italien, præmis 7, Sml. s. 773). Det skal tilføjes, at disse forhold, for så vidt angår direktiv 78/176, også er fuldstændig irrelevante. For på det af dette direktiv omfattede område har den belgiske stat fortsat den fulde kompetence. Alligevel har den selv erkendt, at de bestemmelser, der er nødvendige for at gennemføre dette direktiv, ikke er blevet gennemført fuldt ud.

Hermed skulle sagen vel egentlig være afgjort. Den berører imidlertid et andet ømtåleligt spørgsmål, der hensigtsmæssigt kan fremdrages her. Regeringen i Bruxelles har

* Oversat fra italiensk.

under sagen fremført, at den belgiske lovgivning ikke — til forskel fra den italienske og spanske retsorden (henholdsvis artikel 6 i dekret nr. 616 af 24. juli 1977 fra Republikkens præsident og artikel 155 i forfatningen) — giver staten beføjelse til at tvinge regionerne til at iværksætte fællesskabslovgivningen eller til at handle på regionernes vegne og direkte gennemføre denne lovgivning, såfremt regionerne fortsat undlader at opfylde deres forpligtelser.

Den forsinkelse med gennemførelsen, Belgien lastes for, er nu imidlertid på næsten ti år, hvilket giver mig anledning til at bemærke to ting. For det første må erindres om, at medlemsstaternes forpligtelser ifølge EØF-Traktatens artikel 189, stk. 3, (gennemførelse af det med direktivet tilsigtede mål inden for de i direktivet fastsatte frister) og ifølge Traktatens artikel 5, stk. 1, (gennemførelse af foranstaltninger, der er egnede til at sikre opfyldelsen af de forpligtelser, som følger af Fællesskabets retsakter) påhviler alle medlemsstatens myndigheder, herunder også domstolene (Domstolens dom af 10. april 1984 i sag 14/83, Van Colson og Kamann, Sml. s. 1891, præmis 26, og Domstolens dom af 15. maj 1986 i sag 222/84, Johnston, præmisserne 51-53, Sml. s. 1651). Disse forpligtelser påhviler således naturligvis også regionerne, når det som tilfældet er i den foreliggende sag er dem, der har den tilsvarende kompetence.

Dernæst bemærkes, at medlemsstaterne ifølge EØF-Traktatens artikel 5, stk. 2, skal afholde sig fra i deres retsorden at træffe »foranstaltninger (og lad det være sagt dermed også en forfatningsmæssig lov), der er egnet til at bringe virkeliggørelsen af [Traktatens] målsætning i fare«. Dette indebærer for at sige det endnu tydeligere, at staterne er »forpligtet til ikke ved national lovgivning at skade den ensartede anvendelse — i hele Fællesmarkedet — af fællesskabsreglerne og den fulde virkning af de retsakter, som udstedes i henhold til disse regler« og følgelig »til ikke ved lov eller administrativt at indføre eller opretholde foranstaltninger, som kan ophæve den tilsigtede virkning... af [disse regler]« (Domstolens dom af 10. januar 1985 i sag 229/83, Leclerc mod »Au blé vert«, Sml. s. 1, præmis 14).

3. Herefter står blot tilbage at foreslå Domstolen, at tage de af Kommissionen nedlagte påstande til følge. Jeg foreslår altså Domstolen at statuere, at Kongeriget Belgien har undladt at opfylde sine forpligtelser i henhold til EØF-Traktatens artikel 171 ved ikke at opfylde Domstolens domme af 2. februar 1982 i sagerne 68/81, 69/81, 70/81 og 71/81.

Sagsøgte, Kongeriget Belgien, bør dømmes til at afholde sagens omkostninger, jfr. procesreglementets artikel 69, stk. 3.